

FOTO: ALENKA ŽIGON

DOGOVORI

GLASILO SZDL LJUBLJANA CENTER

Leto X - 21. september 1982

Štev.: 15 - BREZPLAČNO

OD 4. DO 11. OKTOBRA

Teden za »otroke mesta«

Geslo letošnjega tedna otroka, ki bo od 4. do 11. oktobra, je »otroci mesta«. Torej se bomo v tem tednu malo bolj zamislili, kako živijo otroci v našem mestu, kakšni so njihovi problemi in težave v mestnem središču, v naši občini. Tem razmišljanjem naj bi bile namenjene tudi okrogle mize oziroma problemske konference po krajevnih skupnostih, katerih sklicateljica bosta KK SZDL in društvo prijateljev mladine.

Prav gotovo je ni krajevne skupnosti v naši občini, ki ne bi imela problemov s prostori in kadri za delo z mladimi. Tudi vzgojno-raziskovalna organizacija in osnovna šola kot osnovni vzgojnoizobraževalni ustanovi nista brez teh skrbi. Tu je še problem stacionarnega prometa - in še bi lahko naštevali.

In ob vseh teh problemih odraščá naš otrok - razposajen, igriv, brezskrben, včasih zelo zahteven, včasih nerazumljivo skromen. Veliki problemi, ki jih čutimo mi, odrasli, zanj velikokrat ne obstajajo. Včasih je dovolj majhno dvorišče, kotichek za vogalom sosednje hiše in žoga - pa skrajno razumevajoč nasmeš mimoidočih odraslih. A tudi takšnih kotichek je v Centru premalo. Kakšen je torej ta mali svet našega otroka? Kako mu omogočiti aktivno in ustvarjalno preživljanje prostega časa?

Prvi bodo na to vprašanje lahko odgovorili starši. Zato jih povabimo v tednu otroka v krajevno skupnost - v prostor, kamor sicer redkeje zahajajo, a upajmo, da bodo tokrat prišli, saj se bomo dogovorili, kako v bodoče tudi njihovem otroku in z njihovo pomočjo pripraviti prijetne urice sproščene in ustvarjalne igre. Pa tudi vsi ostali, združeni v družbenopolitičnih ter družbenih organizacijah in društvih, lahko storimo svoje! Le strniti bo treba naše vrste, pa bodo tudi problemi prostorov za otroke, igrišča in aktivističnega dela postali manjši. In še nekaj ne prezrimo: kako deluje v naši krajevni skupnosti društvo prijateljev mladine, kateremu je družba zaupala skrb za mlado generacijo in kako deluje osnovna organizacija ZSMS v naši KS - saj je prav v teh dveh organizacijah največji kadrovski potencial za delo s cicibani in pionirji v krajevni skupnosti.

Društva prijateljev mladine bodo v tednu otroka, podobno kot v tednu mladosti, organizirala vrsto dejavnosti za otroke - sprehode v naravo, kiparjenje z glino, vabite bodo risanke. V vsaki KS pa bo otroke obiskala Sapramiška - lutkovna igriva v odlični izvedbi vzgojiteljic VVO Klinični center. V nekaterih KS pa se bodo malčki prav gotovo prijetno počutili tudi v družbi tovariša miličnika, ki jih bo popeljal na najbolj prometne točke v KS in se z njimi pogovoril o nevarnostih v prometu. Občinska Zveza prijateljev mladine pa bo v tem tednu pripravila srečanje ravnateljic VVO in ravnateljev osnovnih šol občine Center, na katerem bo stekla beseda o medsebojnem sodelovanju v okviru krajevne skupnosti. 6. oktobra se bodo zbrali tudi pionirji iz osnovnih šol, da se pogovorijo, kako varčujejo in prispevajo k stabilizaciji našega gospodarstva. Takšna je tudi tema javne razprave med vsemi slovenskimi pionirji. Mali šolarji si bodo ogledali film Zvezdica zaspanka in obiskali živalski vrt. Tam se jim bodo pridružili še cicibani iz prvih razredov osnovne šole. Drugi osnovnošolci bodo v tednu otroka začeli organizirano obiskovati muzeje, galerije ter pionirske in Univerzitetno knjižnico. Naj omenimo še razstavo priložnostnih igrač, ki še vedno potuje po krajevnih skupnostih.

Občinska Zveza prijateljev mladine bo teden otroka zaključila na svoji redni letni konferenci 15. oktobra, da oceni svoje delo v obdobju od lanskega oktobra in sprejme delovni program za tekoče šolsko leto.

PRED KONGRESOM ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Vloga in (odvečne) dileme

Delegati delavcev Slovenije se bodo 11. oktobra letos zbrali na oceno in dogovor za politično akcijo v Domu Ivana Cankarja v Ljubljani. Od tega delovno-političnega zbora slovenskega delavskega razreda nas ločijo le še slabi trije tedni. Po razvejeni, zavzeti in poglobljeni aktivnosti, še zlasti pa po tem, kako so se delavci lotili vprašanj in nalog, na katere opozarjajo osnutki kongresnih dokumentov, lahko rečemo, da se je kongres že začel. Srečanje delegatov 11. oktobra bo tako le nujno nadaljevanje poti za poenotenje vseh delavcev Slovenije o usmeritvi in dejavnosti, ki ju narekujejo sedanje družbenoekonomske razmere in ustavna odgovornost zveze sindikatov.

Predkongresna aktivnost se stopnjuje iz dneva v dan. Vse več je specializiranih razprav, tematskih konferenc in vrste drugih aktivnosti. Delavci v organizacijah združenega dela in skupnostih se v mnogih primerih ponovno vračajo k osnutkom kongresnih dokumentov in soočajo lastno prakso z odnosi, opredeljenimi v njih. Pa ne le z razpravami! Vse več je primerov, ko so se delavci že lotili spreminjanja samoupravnih aktov, svoje lastne prakse. Ustvarjalno kritično vrednotenje prakse v posameznih kolektivih dokazuje, da kongres ne bo zaobšel najbolj žgočih in odprtih vprašanj sedanjega družbenega trenutka; takšen pristop k obravnavi osnutkov kongresnih dokumentov pa je zagotovilo več za prispevek kon-

gresa k splošnim, družbenim prizadevanjem sedanjega časa.

V korak z naraščajočo predkongresno aktivnostjo, ki že sama po vsebini in obsegu kaže na potrebnost poenotenega odziva in akcije Zveze sindikatov Slovenije na sedanje družbenoekonomske razmere, gredo tudi vse pogostejša razmišljanja o smotnosti in potrebnosti izvedbe kongresa. Zastavljajo se vprašanja: ali ob tolikih sklepih, resolucijah in drugih dokumentih potrebujemo še nove? Čemu je kongres potreben po opravljenih kongresih zveze komunistov, pot treh izvedenih problemskih konferencah Zveze sindikatov Slovenije po 9. kongresu? Temu se pridružuje »zaskrbljenost«, ali bo kongres uresničil pričakovanja delavcev.

Razrednost ni dana enkrat za vselej

Vsem tem in takim dilemam in vprašanjem, ki jih poraja praksa, ni mogoče odreči družbene angažiranosti, mnogim od njih tudi ne upravičevati. Vselej pa ostaja odprto vprašanje razrednosti. Ali drugače: v čigavem imenu in s kakšnimi nameni se takšne dileme sprožajo?

Že ob prvih pripravah na kongres smo se v zvezi sindikatov, ob upoštevanju splošnih gospodarskih razmer, odločili, da bo kongres tudi po zunanjih - manifestativnih obeležjih izraz stabilizacijskih prizadevanj in da mora dobiti na pomenu predvsem po vse-

bini. Prav te dni pa je republiško vodstvo zveze sindikatov izpostavilo kritični presoji statutarno normo o smotnosti določila, po katerem je potrebno izvesti kongres vsake štiri leta. Po zaslugi sredstev obveščanja oboje poznajo vsi delavci, delovni ljudje in občani. Ob tej domnevi ostaja odprto le še to, ali bo kongres izpolnil pričakovanja delavcev, in vprašanje njegove potrebnosti ob tolikih sklepih, resolucijah in drugem.

Obe dilemi, ki ju vprašanje odpirata, kažeta na nepoznavanje ali nerazumevanje razredne vloge in odgovornosti zveze sindikatov v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja. Pozablja se, da razredni interes ni nekaj enkrat za vselej danega, kar bi bilo mogoče preprosto uresničevati z družbeno akcijo v praksi, ne oziraje se na spreminjanje družbenih razmer. V tem se avtorji takih dilem izenačujejo z onimi izpred let, ko so postavljali na dnevni red vprašanje potrebnosti zveze komunistov glede na uveljavljene samoupravne odnose v praksi. O koreninah in namenu takšnih izumetničenih dilem ni treba ponovno izgubljati besed. Sedanja predkongresna aktivnost ponovno dokazuje, da se delavci in delovni ljudje zavedajo resnosti gospodarskih razmer, zastojev in dilem, odprtih vprašanj v razvoju družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov; kaže na to, da se delavci zavedajo razkoraka med zapi-

(nadalj. na 3. str.)

Nobenih posebnih prednosti

Voljeni funkcionar ne more imeti nobenih privilegijev. Za takšno stališče se je odločno zavzel komite občinske konference ZKS v Centru, ko je razpravljal o osnutku pravilnika, s katerim naj bi v občini uredili vprašanje dodeljevanja stanovanj imenovanim in voljenim funkcionarjem.

Osnutek so pripravili delavci sekretariata za občno upravo izvršnega sveta občinske skupščine z namenom, da bi z nekim aktom uredili zadevo, ki je bila v dosedanjih praksi prepuščena bolj sprotnemu odločanju brez napisanih pravil. Avtorji so sicer imeli zelo dober namen: spraviti zadevo v obliko nekih napisanih in seveda tudi sprejetih norm. Očitno pa se je zataknilo že pri samem načelnem vprašanju: Ali je sploh potrebno, da imajo voljeni in imenovani funkcionarji pri dodeljevanju stanovanj poseben status?

Člani komiteja občinske konference ZKS so takoj rekli: ne! Čeprav predpisi dopuščajo, da občinski proračun nameni del sredstev za stanovanja, pa je vendarle vprašanje, komu naj bi bila ta sredstva namenjena in zakaj. V prejšnjih letih je namreč proračun zajemal sredstva za stanovanja, ki naj bi jih dobili pripadniki milice, delavci sodnih organov in upravnih služb občinske skupščine. Takšna ureditev je bila v preteklosti upravičena zato, ker delav-

ci teh organov niso imeli drugih možnosti za pridobitev stanovanj (tako na primer delavci v združenem delu, ki so za te namene določali del svojega dohodka).

Danes pa, ko smo sprejeli načelo, da mora svoj stanovanjski problem reševati več ali manj vsak sam ob večji ali manjši podpori družbe – odvisno pač od materialnega položaja vsakega delavca – je nesmiselno, da bi imeli še kategorijo ljudi, ki jih obravnavamo drugače, zunaj sprejetih norm.

Posebna obravnava je delno upravičena, kadar gre za republiške ali zvezne funkcionarje. Pridejo iz različnih krajev v Ljubljano ali v Beograd in razumljivo je, da si ne morejo takoj rešiti tudi stanovanjskega problema, ki ga imajo sicer urejenega v kraju, kjer stalno prebivajo. Gre za tako imenovana kadrovska stanovanja, ki ne šodijo v okvir reševanja stanovanjskega problema, ampak v okvir zagotavljanja normalnih pogojev dela, ki v večini

primerov ni stalno, ampak traja le določeno dobo.

Za občino taka stanovanja ne pridejo v poštev. Ne moremo namreč dovoliti, da bi nekdo reševal svoj stanovanjski problem na račun izvolitve ali imenovanja. Mimogrede povedano, mandati trajajo dve, največ štiri leta. Potem se funkcionarji praviloma vrnejo nazaj v združeno delo. Zakaj bi morali imeti zaradi izvolitve določene prednosti pri pridobitvi stanovanja?

Opravičila ni in zato posebna ureditev ni potrebna. Stanovanjski problem naj rešujejo tako, kot vsi drugi. V nobenem primeru se ne moremo sprizniti z mislijo, da bi imeli dve vrsti sredstev za dve vrsti ljudi – za funkcionarje in za druge občane. Funkcionar je le enak med enakimi – so poudarili na komiteju zveze komunistov občine Center.

N. I.

Praznik pobratene občine

Občina Delnice, ki je dala sedem narodnih herojev, 28 španskih borcev in 108 nosilcev partizanske spomenice, je slovesno proslavila 39. obletnico osvoboditve. Ob kapitulaciji fašistične Italije so 8. septembra 1943 osvobodile Delnice enote narodnoosvobodilne vojske. Razorožili so sovražnika in dobili velike količine orožja in vojnega materiala. Od takrat so bile Delnice svobodne in sovražniku jih vse do konca vojne ni uspelo zasesti.

V počastitev tega dne je bila 8. septembra slovesna seja skupščine občine in izvršilnih organov družbenopolitičnih organizacij.

Na seji so med drugim izročili občinska priznanja znanim revolucionarjem. Predsednik skupščine občine Delnice Nikola Murvin je ob tej priložnosti dejal, da predstavlja priznanje zahvalo delovnih ljudi in občanov občine Delnice za življenjsko delo.

Slovesne seje so se med drugim udeležili delegacija pobratene občine Ljubljana Center, kakor tudi delegacije sosednjih slovenskih in hrvaških občin, borci NOB in številni vidni družbenopolitični delavci in predstavniki JLA.

Po slavnostni seji so delegacije položile vence na spomenik vstaje ljudstva Gorskega kotorja, v Aleji narodnih herojev in na spominsko kostnico. Ob občinskem prazniku so v Crnem Lugu slovesno odprli novo šolo, ki so jo zgradili z občinskim samopriskom.

DELOVNE SKUPINE PREDSEDSTVA OK SZDL

Obiski v vseh KS

Na septembrskem posvetu predsednikov krajevnih konferenc SZDL ter predsednikov organov OK SZDL so se dogovorili, da posebne delovne skupine predsedstva OK SZDL Ljubljana Center do sredine oktobra obiščejo vse krajevne skupnosti v naši občini.

Namen obiskov je predvsem ta, da se razširi krog aktivistov SZDL, uresničuje ustavna in politična vloga SZDL ter da se ustvari čim bolj delovno in akcijsko enotno vzdušje v krajevnih konferencah SZDL. Obiski bodo informativni in mobilizacijski, povezani z dogovorom o aktualnih delovnih usmeritvah, s kadrovske rastjo aktivistov SZDL ter s konkretnim, neposrednim delovanjem članov OK SZDL na terenu. Ob neposrednem evidentiranju vprašanj bo tako predsedstvo OK SZDL z vsemi subjek-

tivnimi silami v zadnjem tromesečju, ko se oziramo naprej, načrtovalo na realnih osnovah delovne programe in frontnost akcije vseh družbenih dejavnikov do konca leta 1982 in za prihodnje leto.

Predvsem bodo na sestankih v krajevnih skupnostih razpravljali o:

- delovanju delegatskega sistema ter vključevanju krajevnih konferenc ter njihovih predsedstev v delo delegacij v krajevnih skupnostih. S tem v zvezi bomo govorili o oblikah dela SZDL pri pospeševanju povezanosti delegacij znotraj KS in navzven z organizacijami združenega dela, obenem pa tudi ocenili pogoje za delovanje delegacij, delovanje delegatskega sistema v SIS ter seveda vlogo SZDL pri tem, prav tako pa tudi vprašanje konkretne izvedbe družbenopolitičnega izobra-

ževanja delegatov s poudarkom na izobraževanju delegatov za zbor KS ter skupščine SIS;

- samoupravni preobrazbi KS, delovanju hišne samouprave, hišnih in uličnih odborov SZDL ter uveljavljanju skupščin krajevnih skupnosti;

- problematiki delovanja mladih v KS ter delovanju družbenih organizacij in društev;

- pripravah na programsko-volilne konference v krajevnih skupnostih.

Seveda bodo na obiskih člani delovnih skupin podali krajšo informacijo o delovanju OK SZDL, predvsem v vidika razvijanja organiziranosti ter boljšega dela številnih organov OK SZDL. S tem v zvezi je treba poudariti, da je eden od ciljev obiskov, da dosežemo čim širše in čim bolj aktivno vključevanje krajevnih konferenc SZDL v oblikovanje programa dela skupščine občine Ljubljana Center ter programa OK SZDL za prihodnje leto.

Svet za znanost pri OK SZDL

Na eni prihodnjih sej bo predsedstvo OK SZDL ustanovilo še eno novo delovno telo in to svet za znanost. Razlog za ustanovitev takega organa narekuje potreba, saj se prav v občini razvijajo temelji znanstvenega in strokovnega dela, oblikujejo potrebe po znanosti in dogovarjajo in oblikujejo viri za financiranje teh dejavnosti, tu se moramo dogovarjati o bistvenih vprašanjih razvoja in osnovnih problemih raziskovanja v okviru občine in za širše potrebe delovnih ljudi.

Da bi bila raziskovalna politika zasnovana na frontnih osnovah in da bi v razvojne načrte in dolgoročne plane občine vnašala raziskovalno dejavnost kot osnovo za kvalitetne spremembe in premike v naši družbi in gospodarstvu, večji delež ustvarjalnega dela in večje uveljavljanje naše družbe v mednarodni menjavi, je ustanovitev takega sveta nujna.

Njegove naloge naj bi bile v glavnem v tem, da se mora aktivno vključiti v zbiranje programov raziskovalne dejavnosti za potrebe občine kot skupnosti delovnih ljudi in občanov in programov tistih delovnih organizacij združenega dela, ki same ne morejo planirati in uresničevati svojega razvojnega dela. Svet naj bi tudi predstavljala dosežene rezultate v občini, kar bo olajšalo odločanje o sredstvih za posamezno raziskovalno nalogo. Svet bo tudi sodeloval z občinsko skupščino in raziskovalno skupnostjo pri sprejemanju srednjeročnih in dolgoročnih razvojnih programov, ki morajo zajemati in upoštevati raziskovalne in razvojne cilje.

PRED KONGRESOM ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Vloga in (odvečne) dileme

(nadalj. s 1. str.)

sanim in uresničeni. Delavci nikoli niso in tudi danes ne zatiskajo oči pred problemi. Toda zmotna so pričakovanja, da se bodo delavci odrekli samoupravljanju in prepustili razreševanje tekočih vprašanj gospodarjenja in perspektivo razvoja komu drugemu. Zadošten dokaz temu so doseženi rezultati v pogojih socialističnih samoupravnih odnosov z vsemi napakami in slabostmi, ki se jih delavci zavedajo in jih razrešujejo ter presegajo. Komur pa to ni zadosti, naj se ozre na odziv delavcev na kakršnokoli odtujeno administrativno tehnokratsko ali drugačno samovoljno poseganje v samoupravne pravice delavcev.

Prvenstvena ocena razmer in smeri akcije

Delegati v zvezo sindikatov organiziranih delavcev se bodo 11. oktobra zbrali v Domu Ivana Cankarja na kongres, da bi poenotili ocene sedanjih družbenoekonomskih razmer

in se dogovorili za enotno akcijo nadaljnje krepitve in razvoja ustavnega položaja delavca v združenem delu in družbi. Torej brez namena, da bi s »transparenti« izražali svojo pripadnost socialističnim samoupravnim odnosom, in brez utvar, da bodo na samem kongresu ali nekaj mesecev po kongresu odpravili inflacijo, stabilizirali gospodarstvo, uresničili polno produktivno zaposlenost in podobno. Povsem naivno je tudi pričakovati, da lahko sam kongres pomembno omeji vse oblike potrošnje v resolucijske okvire, poveča produktivnost, izvoz in uresniči druge v srednjeročnih planskih dokumentih zastavljene naloge. Vse to so vitalna vprašanja, pomembna za vsakega delavca, razred, družbo v celoti. V preteklih štirih letih po 9. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, še zlasti pa lani in v tekočem letu, so se razmere toliko spremenile, da je nujno ponovno prevrednotiti zastavljene cilje zveze sindikatov in poenotiti aktivnost

na novih – na kongresu izoblikovanih programskih nalogah. Če kongresa ne bi skladno s statutom sklicali v tem času, bi to terjalo članstvo samo. Tudi to je razvidno iz dosedanjih razprav o osnutkih kongresnih dokumentov.

Da je trajna rešitev in zagotovilo za stabilen ter hkrati tudi nemoten dinamičen razvoj lahko samo odločanje samoupravno organiziranih delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela o dohodku in o vseh oblikah dohodkovnega povezanja, odločanje delavcev o pogojih pridobivanja, razporejanja dohodka ter upravljanja z njim – bistveno razredno vprašanje razvoja socialističnega samoupravljanja, je danes jasno ogromni večini delavcev. Kljub tej enotnosti, ki je vir sleherni revolucionarni aktivnosti in zavesti delavcev, pa se moramo v zvezi sindikatov redno znova in znova vračati k temu, toda ne zaradi nekakšnega ponavljanja, ki bi vodilo k samozadovoljstvu in verbalni enotnosti. Potrebna nam je

enotnost v praksi – v spreminjanju stvarnih pogojev življenja in razvoja. Stvarni pogoji dela in življenja danes in jutri pa so cene, realni osebni dohodek delavca, premajhna združenost dela in sredstev, premalo gospodarno ravnanje z družbenim kapitalom, zaostajanje pri uresničevanju izvoznih in drugih resolucijskih nalog. V korak temu gre zaostajanje v krepitvi in razvoju delegatskega skupščinskega sistema, ob premajhni uveljavljenosti naše vloge in odgovornosti v njem. Vsi ti in drugi pogoji neposredno opredeljujejo stvaren položaj in vlogo delavca v združenem delu, njegovo stvarno – v praksi uresničeno ekonomsko in politično oblast. V bistvu vseh teh navedenih problemov, ki bodo v središču pozornosti 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, tiči razredno vprašanje, kdo, kako, na kakšen način in s kakšnimi cilji razpolaga s presežnim delom. Prav zato bo kongres podvrnil kritični analizi vse vrste porabe, toda ne z vidika potrošnje ali porabništva, kar zvezi sindikatov radi očitajo, ampak z vidika produkcije in reprodukcije socialističnih samoupravnih odnosov. Ali krajše: pogledali bo-

mo in se na osnovi spoznanj dogovorili za akcijo, kako se troši presežno delo, kako se z njim upravlja z vidika perspektive socialističnega samoupravljanja.

V vrednotenju naše družbene prakse se še vedno pozablja na spoznanje klasikov marksizma, da je najpomembnejša produkcijska sila v družbenem razvoju razred sam s svojo organizacijo in vlogo. Na to zlasti radi pozabljajo ali pa se tega ne zavedajo razni samozvani »skrbniki delavskega razreda«. V bolj zaostrenih družbenih razmerah, kakršne dans pri nas pogosto jejo gospodarske razmere, pa ne manjka tudi prikritih nasprotnikov socializma in samoupravljanja, ki se zavedajo, da pomeni krepitev samoupravnih odnosov in politične organiziranosti delavcev in delovnih ljudi neposredno izpodkopavanje odtujenih osnov, v katerih še vedno korenini njihova odtujena ekonomska in politična srčbniška vloga. Pot osvobajanja delavca in družbe, opredeljena v ustavi, pa nujno vodi preko preseganja takih vlog. Deseti kongres Zveze sindikatov Slovenije bo nedvomno nov korak v tej smeri.

ALFRED GOLAVSEK

DOGOVORI / 3